

Kraków, dnia 2 listopada 2022 r.

NP.021.174.2022.NB

Rzecznik Praw Obywatelskich

dr hab. Marcin Wiącek, prof. UW

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich

al. Solidarności 77

00-900 Warszawa

dot. pisma znak: VII.5600.13.2022.MM

W odpowiedzi na pismo z dnia 19 października 2022 r., znak: VII.5600.13.2022.MM, uprzejmie informuję, iż Małopolski Kurator Oświaty sprawuje nadzór pedagogiczny nad publicznymi i niepublicznymi przedszkolami, innymi formami wychowania przedszkolnego, szkołami, placówkami oraz kolegiami pracowników służb społecznych, które znajdują się na obszarze województwa małopolskiego (art. 51 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1082 ze zm. – dalej: Prawo oświatowe). Zgodnie z art. 55 ust. 4 Prawa oświatowego, nauczyciele, przy pomocy których kurator oświaty sprawuje nadzór pedagogiczny, mogą wydawać dyrektorom szkół i placówek zalecenia wynikające z przeprowadzonych czynności wraz z terminem ich realizacji.

W rozumieniu powyższych przepisów Małopolski Kurator Oświaty nie wydał żadnego zalecenia dot. „nieumieszczania lekcji religii na pierwszych i ostatnich godzinach lekcyjnych”. Kwestie związane w tworzeniem planu zajęć stanowią kompetencję dyrektorów szkół.

Odrębną od powyższego kwestią jest jednak rola kuratora oświaty jako organu administracji publicznej, do którego adresowana jest norma prawna wyrażona w art. 12 ust. 1 Konkordatu między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską, podpisanego w Warszawie dnia 28 lipca 1993 r., Dz. U. z 1998 r., Nr 51, poz. 318. Zgodnie z powołanym przepisem, uznając prawo rodziców do religijnego wychowania dzieci oraz zasadę tolerancji, Państwo gwarantuje, że szkoły publiczne podstawowe i ponadpodstawowe oraz przedszkola, prowadzone przez organy administracji państwowej i samorządowej, organizują zgodnie z wolą zainteresowanych naukę religii w ramach planu zajęć szkolnych i przedszkolnych.

W tym miejscu przypomnieć należy, że Konkordat jest ratyfikowaną umową międzynarodową.

Ze względu na powyższe, Małopolski Kurator Oświaty formułując swoją wypowiedź, której dotyczy wystąpienie Pana Rzecznika, miał w zamiarze przypomnienie dyrektorom szkół o ich

obowiązkach w zakresie przestrzegania przepisów prawa powszechnie obowiązującego, także tego mniej znanego, jakim są gwarancje dane Kościołowi katolickiemu przez Rzeczpospolitą Polską. Jest to szczególnie istotne w czasie, kiedy wobec dyrektorów adresuje się coraz silniejsze roszczenia odnośnie tworzenia w planach zajęć rozwiązań preferujących uczniów nieuczęszczających na lekcje religii, zapominając przy tym, że prowadzi to do ograniczenia praw Kościoła katolickiego.

Jako Małopolski Kurator Oświaty działam w interesie dobra wszystkich uczniów. Nie znajduję żadnego uzasadnienia dla twierdzenia, na którym opierają się skarżący na mnie do Pana Rzecznika posłowie, że mniejszość nieuczęszczająca na lekcje religii ma być grupą uprzywilejowaną w swoich żądaniach. Jeśliby podążać tokiem rozumowania posłów, to w każdej klasie, gdzie znajduje się chociaż jedno dziecko nieuczęszczające na lekcje religii, powinno się lekcje tego przedmiotu, umieszczać na początku lub na końcu podziału godzin w danym dniu. Analogicznie zatem, w sytuacji zwolnień lekarskich uczniów z lekcji wychowania fizycznego, również i ten przedmiot powinien być sytuowany na pierwszych bądź ostatnich lekcjach. Dla każdego nauczyciela, który zna zasady i komplikacje przy konstruowaniu podziału godzin jest oczywiste, nie ma możliwości organizacyjnych i kadrowych wykonania takich postulatów. Realna mogłaby być realizacja tego żądania tylko w stosunku do części klas, a zatem takie działanie powodowałoby chaos i nierówne traktowanie poszczególnych zespołów klasowych. Posłowie żądający szczególnych uprawnień dla mniejszości uczniów nieuczęszczających na lekcje religii, wpisują się tym samym w zasady neomarksistowskiej tolerancji represywnej, która wyraźnie promuje mniejszości i pozostaje w jawnej sprzeczności z fundamentami demokracji, szanowania każdego człowieka i wymogu równego traktowania wszystkich uczniów i nauczycieli. W polskich szkołach nie dyskryminujemy. Uczymy i wychowujemy według reguł zawartych w Konstytucji RP i w Prawie Oświatowym. Jako Małopolski Kurator Oświaty zwracam uwagę dyrektorów szkół na potrzebę traktowania wszystkich przedmiotów, uczniów i nauczycieli z taką samą atencją i równocześnie wskazuję na właściwą organizację czasu uczniów nieuczęszczających na lekcje religii. Podczas, gdy jedni uczniowie mają lekcje religii, nieuczęszczający winni mieć zorganizowane inne zajęcia pod opieką nauczycieli. Wskazując na te okoliczności organizacji pracy szkoły, wskazuję wielokrotnie dyrektorom szkół, że działanie nastawione na celowe umieszczanie lekcji religii na początku lub na końcu rozkładu dziennego lekcji wiąże się z degradacją przedmiotu i wręcz zachętą do rezygnacji z lekcji religii. Nie bez znaczenia jest też sygnał ze strony zarządzających szkołą w stosunku do katechetów, że przedmiot, którego uczyć jest mniej ważny, a oni sami nie mają takich samych praw jak ich koledzy w ramach społeczności szkolnej. W dalszej perspektywie czasowej może to być źródłem roszczeń pracowniczych przeciwko dyrektorom szkół. Działanie deprecjonujące zarówno religię jako przedmiot, jak również nauczycieli religii ma także swój wymiar wychowawczy bardzo znaczący w skutkach. Wiedza i przekaz moralny religii jest tym sposobem poddawany w wątpliwość.

Podsumowując, jako Małopolski Kurator Oświaty uważam żądania posłów za dyskryminujące katolików i wszystkich rodziców uczniów, którzy wyrazili wolę uczestniczenia ich dzieci w lekcjach religii, a także nauczycieli katechetów poprzez godzenie w godność pełnionego przez nich zawodu.